

DAMUNT DAMUNT

REVISTA D'INFORMACIÓ LOCAL - SANT JOAN - FEBRER 1.997 - NÚM. 69

DAMUNT DAMUNT

Revista d'informació local
SANT JOAN (MALLORCA)

Febrer 1.997 - Núm. 69

Dipòsit legal PM-673-1991

Domicili: Major, 68
07240 - SANT JOAN (MALLORCA)

Director:

Miquel Florit Huguet

Redacció:

Guillem Morlà Adrover

Col·laboradors:

Gabriel Company Gayà
Arnau Company Mates
Carles Costa Salom
Miquel Florit Huguet
Joan Jaume Nigorra
Bàrbara Mates Sastre
Joan Morey Company
Guillem Morlà

Imprimeix:

APÓSTOL Y CIVILIZADOR
PETRA (MALLORCA)

NOTA: Els articles publicats sols
expressen l'opinió dels seus
autors. La revista no s'identifica
necessàriament amb el seu
contingut.

CONTINGUT

NOTICIES LOCALS

Trobada de Presidents
Menjador Persones Majors
Memòria Activitats
Futbol. El Sant Joan mes de gener 97
La festa de San Antoni
V. Pere Seda. Negre 1986
Notícies Municipals
Nova Bibliotecària
Subvencions
Polisportiu
Carnaval 97
Campanya contra la fam
Morí el Guardia Civil Llaneres
Naixements
Donants de sang
PIMEM en acció
Robatori a ca na Mates
Presentació del Llibre "Guerra Civil"
III Mostra de Teatre

ALTRES INFORMACIONS

Joan Barceló - Joan Company

POEMES I GLOSES

A la Redacció de Damunt Damunt
Gabriel Company (Forner Boveta)
Es vaixell se va enfonsant
Bàrbara Mates Sastre

ENTREVISTES

- Cati Roig Bauzà
  - Antònia Gomis Bonet
  - Bàrbara Oliver Mates
- Miquel Florit Huguet**

COL·LABORACIONS

- Sant Joan. Guerra Civil. Cacics i Repressors
Arnau Company Mates
- Cultura Popular per **Carles Costa Salom**
- Mallorquí o Català per **A.B.**
- Escoltar i deixar parlar per **Guillem Morlà**
- 50 aniversari de les Vetllades Històrico-Literaris
Joan Jaume Nigorra
- Tres quarts d'hora amb una puta per **G. Morlà**
- Abans i Després de Moviment
Joan Morey Company

PROGRAMA FESTA DES PA I ES PEIX

TROBADA DELS PRESIDENTS DE LES ASSOCIACIONS DE LA PART FORANA

El passat dia 14 de gener se reuniren en local de la Associació de Persones Majors de Sant Joan, mitjançant notificació prèvia, els presidents de les Associacions de la Part Forana, per rebre informació per part del President de la Federació Don Rafael Socias i del Vice-president Don Juan Mates, dels convenis signats per la Federació amb el Govern Balear i altres gestions que té entre mans la Federació amb diverses Institucions i també per elegir el President de la comarca.

Per tal de satisfer la suggerència d'alguns presidents de que es fes un resum del que s'havia exposat en la esmentada reunió i fos remesa a les seves Associacions, la Federació va rebre de bon grat la petició i va acordar remetre el citat resum a totes les Associacions i és el que a continuació s'exposa:

1.- Se les va comunicar els convenis signats entre la Federació i el Govern Balear referents a organitzar:

- a) Cursos de Ball de Saló i regionals amb monitors facilitats per la Conselleria de la Presidència.
- b) Cursos per a tota classe de Treballs Manuals, amb les mateixes condicions que l'apartat a).
- c) Homenatge a tots els matrimonis que haguessin complit o complerquin durant l'any 1997 els 50 anys de matrimoni, i de la mateixa manera, els sacerdots que duuguin el mateix temps en l'exercici del seu ministeri.

2.- Igualment se va informar dels beneficis obtinguts pel col·lectiu de les persones majors, gestionats per la Federació i que a continuació relacionam:

- a) Eximir del pagament de la taxa per renovar el carnet de conduir a partir del 70 anys.
- b) Llicència de caça i pesca gratuïta a partir dels 65 anys.
- c) Descompta del 25% en els següents transports:
  - En la Transmediterrànea a partir del 60 anys.
  - En Iberia des de els 63 anys.
  - En transports interurbans a partir dels 65 anys.
  - En el tren de Sóller i des de el 1 de gener d'enguany, també des de el 65 anys.
- d) Amb l'Empresa Municipal de Transports de Palma, la Federació ha gestionat que des del 1 de gener es puguin aconseguir a través de la Federació uns Abonaments (transferibles) que representen un 50 % de descompta en tots els seus trajectes.
- e) Descompta del 75 % en la quota fixa del Cànon del aigua a tots el pensionistes que reunesquin les següents condicions: Que els ingressos de la unitat familiar, agafant com a base el salari major

d'uns del components i el 50 % dels ingressos dels restants, siguin inferiors al Salari Mínim Inter-professional multiplicat per 1,25 (S.M.I + 0,25 x S.M.I.).

f) Conveni amb la Fundació Kovac mitjançant el qual la Federació pot enviar cinc persones diaris gratis acompanyades per corresponent val signat pel President.

g) La Federació està gestionant un conveni amb la Societat d'Autors, a fi de que les Associacions Federades, puguin desenvolupar les seves activitats (Ball, Teatre, Televisió, Vídeo, etc.), ja que en qualsevol moment es pot presentar un Inspector de la Societat d'Autors i formular denuncia per l'impagament de les corresponents taxes.

En l'actualitat i gràcies a la gestió del President Don Rafel Socias davant el Delegat Provincial de la Societat d'Autors, se retiraren dels Jutjats tre expedients oberts a tres associacions federades per l'impagament de taxes.

EL MENJADOR SOCIAL DE LES PERSONES MAJORS DE SANT JOAN

Més de 9.000 places foren servides en el menjadors durant 1996.

Durant el passat any foren servides un total de 9.116 racions en el menjador de les persones majors, per un import total superior als 4 milions.

S'han mantingut el mateixos preus establerts de 400 pessetes per a comunsals "fixos", de 500 pessetes per a els "eventuals" i de 600 pessetes per als acompanyants no pensionistes.

D'aquests més de 9.000 dinars servits, un total de 1.482 foren servits a domicili.

PLACES	PREU	TOTAL
3.846	400	1.538.400
5.205	500	2.602.500
65	600	39.000
9.116		4.179.900

ASSOCIACIÓ DE PERSONES MAJORS DE SANT JOAN

MEMÒRIA DE LES ACTIVITATS DESENVOLUPADES L'ANY 1996

1. DEPORTIVES

- Durant l'hivern se celebrà un campionat de **Brisca** per a les senyores sòcies i un altre de **Truc** per als senyors socis. A primers de maig, quan es celebrà l'homenatge al matrimoni "home i dona de més edat", es feu entrega de trofeus al guanyadors.
- El 29 d'agost amb motiu de les festes patronals, se celebrà el campionat de **Petanca**.
  - **Tots el dies** a la tarda se juga a *petanca*.
  - Els **dimarts** i **dijous** se realitza la *gimnàstica*, dirigida pels monitors contractats per la Federació de Persones Majors.
  - Tots el **dijous**, exceptuant el mesos de juliol i agost, se realitzen *passeigs* pel distints camins del terme amb una duració de 60 a 70 minuts.

2. HOMENATGES

- El dos de maig se celebrà l'homenatge al "matrimoni home i dona de més edat del poble" amb un dinar de companyonia en el restaurant Can Tronca amb el suport de "La Caixa".
- El 29 d'agost amb ocasió de les festes patronals es rendí homenatge als **majors de 80** anys amb el suport de "Sa Nostra".

3. FESTES TRADICIONALS

- El 16 de gener, vigília de **Sant Antoni**, sa va organitzar una "glosada" amb acompanyament de ximbombes, fogueró i torrada, amb cants al·legòrics a Sant Antoni.
- A la **Nit Vella** s'organitzà un sopar a base de torrat, després ball de saló i a les dotze de la nit es menjaren els 12 grans de raïm.

4. EXCURSIONS TURÍSTIC-CULTURALS

- 6 de febrer, assistència al *Teatre Principal* per presenciar la comèdia de Xec Forteza titulada "Clase media acomodada".
- 6 de març, visita a la *Fira del Fang* a Marratxí, dinar al restaurant can Barea de son

Ferrer i a la tarda un recorregut per Santa Ponça, el Toro i Magalluf.

- 9 d'abril excursió al *monestir de Lluc*, amb una missa en sufragi dels difunts de l'associació.
- 16 de maig visita al *Casino de Mallorca*.
- 25 de juny es fe la tradicional excursió a *cala Mesquida* per *recollir camamil·la* amb dinar a can Bernat de sa parra.
- 24 de juliol, visita a *Porto Colon i Cales de Mallorca* amb dinar a can Bernat de sa parra. El capvespre se visità *Canyamel*.
- 14 d'agost, excursió a *Formentor*, dinar a can Macià i a la tarda es visità can Picafort i Santa Margalida.
- 18 de setembre excursió a *Aguacity* gaudint de les seves atraccions i dinant al propi restaurant.
- 16 d'octubre, excursió al *mercat d'Andratx*, dinar en el Graó i visita a Banyalbufar i cartoixa de Valldemossa.
- 20 d'octubre, vigília de *les Verges*, bunyolada i cant de serenates.
- 1 de novembre, 36 socis aprofitant les vacances del Insero es traslladaren a *Salou*, passant 15 dies difícils d'oblidar amb excursions a Tarragona, Monestirs de Poblet i Montserrat, desembocadura del riu Ebre, etc.
- 14 de novembre, excursió a *Inca* amb motiu del *dijous bo* amb dinar i ball al Foro de Mallorca.
- 11 de desembre, excursió a la fàbrica Ruycal de Santa Maria i a la finca "Sa atalaia" on s'elabora formatge a base de llet de ovella i cabra. El gerent ens va explicar tot el procés d'elaboració i ens ensenya la maquinària destacant la gran muniyidora, única a les Balears.
- Per Nadal es construí un *betlem* que prengué part en el concurs que organitza l'Ajuntament.
- Per San Antoni es construí una *carrossa* que desfilà conjuntament amb les altres institucions del poble.

EL SANT JOAN RESULTATS EN EL GÈNER 97

El Sant Joan començar el gèner tenint que jugar el partit enfront del Sant Jordi en el camp del Montuiri, per la incomprensible clausura del Camp de Juny com dèiem ja en el mes passat.

Com es podrà comprovar en aquest mes sols ha aconseguit una victòria dins el camp del Ariany. Així doncs aquests han estat els resultats:

Diumenge dia 5 Sant Joan 1, Sant Jordi 1

" 12 Ariany 0, Sant Joan 2

" 19 Lluçmajor 1, Sant Joan 1 (amb

aquest partit començar la 2ª volta)

" 26 Sant Joan 1, Porreres 3

El Porreres és el segon de la classificació, no obstant el Sant Joan després de aconseguir el 1-2 tingué l'oportunitat de l'empat. L'alineació que presenta el Sant Joan fou: Nino, Crespí, Garcies, Barceló, Ernest, Jaume Mas, Carles, Fullana, Kiko, Guillem Mas, Pocoví. Canvis Ferriol per Carles i Tomeu Garcies per Kiko. En aquest partit no jugà el porter Joan Bauzá, (havia tingut el grip), com habitualment és el titular. Classificació: lloc 13 (ha pujat un lloc) Gols a favor 26, en contra 28, punts 22

Joan Jaume Nigorra

LA FESTA DE SANT ANTONI

Com aquests darrers anys la nostra vila tingué els actes de Sant Antoni repartits en tres dies. Així el dia 16 es feren els fogarons gairebé uns deu que foren visitats per les xeremies i el dimoni. En el fogaró del Bar Fiol hi actuà el grup Carrutxa.

El dia 17 es va celebrar l'ofici solemne que oficià el Rector Pere Riera que pronuncià un sermó ben adient a l'actualitat de la festa i es cantaren les cançons del Sant, com es feia altre temps. A la vetllada en el Restaurant Ca' n Tronca tingueren el seu fogaró amb molta de gent i també amb actuacions musicals. Llavors el diumenge a l'horabaixa tingueren lloc les beneïdes. Molta de gent les presencià i molts foren els animals domèstics que hi portaren a la benedicció que feu l'altre Rector Antoni Riutort. Amollada de coloms i carrosses, la de les persones majors feta amb bon gust i les dels "quintos", com també un carro adornat com altre temps foren gairebé els qui compongueren la desfílada que fou alegrada amb l'actuació del xeremiers de la nostra vila.

Joan Jaume Nigorra

Pere Seda Negre 1986

L'actual situació agrícola mallorquina i, més concretament la del sector vitivinícola, fa pràcticament impossible que es pugui competir en quantitat contra monstres productius com poden ser La Mancha i altres; aquest fet evident obliga de mica en mica a la millora qualitativa per poder competir. S'ha de tenir en compte, també, que al mercat hi trobam cada vegada més consumidors exigents. Un exemple de tot el que hem dit en són els vins Trevin i, en concret, la seva línia Pere Seda. El Pere Seda del 86 representa la culminació de l'esforç en la millora dels vins. Aquest vi ha estat realitzat amb raïms de les varietats foranes Ull de Llebre i Cabernet i de l'autòctona Manto Negro. Les vinyes d'on s'obté el raïm es troben ubicades a l'indicació geogràfica Pla i Llevant. El vi presenta un color fosc amb reflexos vermells i teula (deguts als dotze mesos d'estada en bóta de roure americà). En nas dóna agradables sensacions balsàmiques i de confitura. En boca posseeix una carrega tànnica lleugera però suficient, la qual li permetrà sobreviure al pas del temps, encara que no massa prolongat; és viu i té un final en boca de caràcter afruitat.

Vins Trevin Gremi dels Fusters, 23.

Polígon Industrial de Son Castelló. 07009 Palma
Tel.: 755843 - 44 - 45. Fax: 294266.

Francesc Grimalt

COLLETA
1986

PERE SEDA

N E G R E

VI DE LA TERRA

PLA I LLEVANT DE
MALLORCA

12% Vol.

75 cl.

NOTÍCIES MUNICIPALS

En el Ple del Ajuntament celebrat el passat 4 de febrer, entre altres, foren adoptats els acords següents: Acollir-se altre volta al "Pla d' acció social" per a 1997 per a procedir a la millora i asfaltar dels camins veïnals següents: De Ses Casetes, De ses Algorfes, de Son Roig, Molí d'en Volo i Molí d'Aigua. El cost es d'uns vint milions del que dos correran a càrrec del Ajuntament i els altres devuit a càrrec de la Administració Territorial. El plec de condicions per a la subhasta ja ha estat aprovat, així que dins poc temps es podran adjudicar les obres.

També s'acollirà a un conveni amb la Conselleria d'Agricultura, per tal d'acondicionar i asfaltar el camí de Cas Saboner, fins al terme de Petra. Serà una continuació de la millora que es va fer l'any passat amb el camí del Quatre Vents, fins a la Bastida.

Per incloure en el Pla Mirall del Govern Balear, l'arquitecte santjoaner Joan Bauzà Roig ha redactat un projecte de millora i embelliment del Passeig Bartomeu Bauzà o camí de Consolació. Amb aquest projecte es contempla empedrar les voravies, canviar el "bordillo" amb un de pedra, enllumenat nou, canviar els arbres i asfaltar-lo de bell nou. El cost d'aquest projecte pot arribar als 34 milions i es preveu poder fer-ne una finançament amb un 65 % del Govern i un 35 % per part de l'Ajuntament.

Es vol sol·licitar per la seva inclusió en el Pla d'equipaments esportius del CIM, el pressupost d'uns quatre milions per a tancar el Camp de Futbol.

NOVA BIBLIOTECARIA

Fou anomenada Bibliotecari **Margalida Bauzà Roig**, una vegada haver acabat el contracte Catalina Gaià. Per cert que la Biblioteca serà traslladada a l'aula de la Escola de Ses Nines, devora el Centre Sanitari. Per la compra de nou mobiliari s'ha rebut un milió per part del CIM.

SUBVENCIONS

També en aquest ple foren concedides les subvencions següents:

- Al **Grup del Davallament** (Divendres Sant) 120.000 pessetes.
- Al **C.E. Sant Joan** (futbol) 100.000 pessetes.
- Al **Grup Teatre Biauxos i Capgirons** (per la mostra de Teatre del març) 100.000 pessetes.

- A l'**A.P.A.**, 100.000 pessetes. per la Festa del Sol que Balla i 50.000 pessetes. per a realitzacions extra - escolars.
- Al **Centre Cultural** pel Concert 15.000 pessetes.
- Per a l'**Obreria de Sant Antoni** altres 15.000 pessetes.

En aquest punt es produí l'abstenció del PSM, que es manifestà en contra dels criteris i de les maneres de fer-ne una repartidora.

POLIESPORTIU

Ja en el capítol de precs i preguntes l'oposició demanar el estat en que es troba el tema del poliesportiu, del que se'n parla darrerament i que te un pressupost de 50 milions, amb una aportació municipal de vuit. L'equip de govern els contestà que seguien fent-se gestions per adquirir els terrenys i que tan aviat com es tinguessin notícies concretes se'ls informarà.

Per altre banda pareix descartat l'emplaçament pensat en un principi dins el Camp d'en Fiol. Ara sembla que serà molt a prop del camp de futbol i cap en aquest sentit es dirigeixen les gestions, perquè així puguin estar a prop els escenaris de manifestacions esportives que a la vegada podran servir per els escolars.

Joan Jaume Nigorra

CARNAVAL 97

El primers dels actes públics del Carnaval 97, La rueta escolar, se celebrà el Dijous Jarder. Resultà una desfilada amb molta participació, amb disfresses molt originals i vistoses.

El dissabte dia 8 es celebrà la Rua, que aquest any fou organitzada per l'Agrupació teatral Biauxos i Capgirons.

El dimarts dia 11 (Darrer dia) es celebrà el tradicional Enterro de sa sardina, que aquest any va recórrer uns carrer perifèrics o barris marginals.

Esperam el proper mes donar una més extensa informació sobre el Carnaval, inclòs la part gràfica.

CAMPANYA CONTRA LA FAM

La campanya Mans Unides o "Contra la fam" que organitza la parròquia, aconseguí una recapta de més de 250.000 pessetes. La solidaritat dels santjoaners una vegada més és feu patent.

VA MORIR EL GUÀRDIA CIVIL LLANERES

Joan Llaneres Mas, va morir a Artà el passat 23 de gener a l'edat de 83 anys.

El guàrdia civil Llaneres, natural d'Artà, va estar destinat quasi 20 anys a Sant Joan, residint primerament a la casa número 8 del carrer Mirador, passant posteriorment a residir a la nova caserna (carrer de Consolació), quan fou inaugurada.

Durant la seva estància a Sant Joan, va néixer el seu fill Vicens, que viu actualment a Artà, però sempre ha reconegut el seu origen santjoaner.

El guàrdia civil Llaneres, home de caràcter afable i bondadós, es va guanyar l'apreci de tots els santjoaners que el tractaren.

Descansi en pau el difunt i rebin el nostre condol la seva viuda, senyora Rosario, els seus fills Manuel i Vicens i l'altre família.

NAIXEMENTS

Joan Roig Abraham, fill de Joan (de Son Buraxó) i de Francisca (de can Macià), va néixer el passat dia 25 de gener.

Miquel Nicolau Gayà, fill de Miquel (Parrec) i de Maria (des Banc), va néixer el passat 26 de gener.

La nostra enhorabona als pares, padrins i altra família, per tant feliç esdeveniment.

DONANTS DE SANG

Amb la finalitat de facilitar la periòdica donació de sang, l'equip mòbil del Banc de Sang de Balears, visità el nostre poble, essent un total de 47 els donants de sang que acudiren al Centre Sanitari.

Es d'agrair i admirar que en cada nova visita de l'equip mòbil, s'incorporin nous donants, sobre tot gent jove.

PIMEN EN ACCIÓ

Després de la campanya de Nadal i Reis, en que els establiments associats a PIMEM - SANT JOAN, adornaren els seus respectius portals amb un arbre de Nadal, l'Associació celebrà una reunió el passat dia 29 de gener, per tractar d'organitzar la presència conjunta en la propera Fira del Quart Diumenge.

Els reunits, després de degustar d'un bon frit de matances, acordaren muntar un stand conjunt en

la Fira. Està previst que el lloc de la PINEM, tengui una amplària d'uns 30 metres, on cada associat dispondrà d'un metre per exposar el producte o productes més emblemàtics o característics de cada comerç o establiment.

ROBATORI A CA NA MATES

La nit del dissabte al diumenge, dia 16 de febrer, els lladres entraren al bar Ca Na Mates, destrossant el calaix de les dues màquines de joc. La alarma es disparà i una veïna avisà al propietari, que quan arribà ja trobà cala buida. Aquesta no es la primera vegada que aquest local rep la visita dels lladres.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE, "LA GUERRA CIVIL A SANT JOAN. CACICS I REPRESSORS"

Si la presentació de cada un dels 5 llibres fins a l'hora d'ara editats i que formen la col·lecció "Monografies Santjoaneres ha constituït un acte cultural que ha tingut ressò damunt el mitjans de comunicació; la presentació del llibre sobre la guerra civil, escrit per l'historiador Arnau Company Matas (des Centro) constituï un acte cultural i multitudinari, que no va defraudar suposam a ningú, perquè es un llibre ben documentat, rigorós i desapassionat, que interessa a tots.

El parlament de l'autor, que reproduïm en les pàgines de col·laboracions, en la revista d'aquest mes, fou seguida de les l' intervencions de Pere Fullana, Sebastià Serra, Mn. Josep Estelrich i Carles Costa.

L'acte de presentació que durà més d'una hora i mitja, fou seguida en gran interès per el públic assistent, sense que en el col·loqui es produís cap intervenció apassionada, "fora de to".

Un llibre del que se'n parla i se'n parlarà.

III MOSTRA DE TEATRE

S'ha iniciat la III Mostra de Teatre en la que participà l'Agrupació local Biaixos i Capgirons.

El passat dia 15 de febrer, Biaixos i Capgirons, obtingué un gran èxit a Algaida on posà en escena l'obra "Mestre Lau es taconer". Enhorabona!

SUBVENCIONS PER AL FOMENT DE L'OCUPACIÓ I AJUDES PER A JUBILACIONS ANTICIPADES.

L'ordre del Conseller de Treball i Formació del 4 de desembre de 1996, convoca subvencions en matèria de foment de l'ocupació i ajudes per a jubilacions anticipades. L'Àmbit d'aplicació correspon als següents programes:

- I. SUPORT A L'OCUPACIÓ EN COOPERATIVES I SOCIETATS ANÒNIMES LABORALS.
- II. PROMOCIÓ DE L'OCUPACIÓ AUTÒNOMA
- III. INTEGRACIÓ LABORAL DELS MINUSVALIDS EN CENTRES ESPECIALS D'OCUPACIÓ I TREBALL AUTÒNOM.
- IV. AJUDES PRÈVIES A LA JUBILACIÓ ORDINÀRIA EN EL SISTEMA DE LA SEGURETAT SOCIAL A TREBALLADORS APECTATS PER PROCESSOS DE REESTRUCTURACIÓ D'EMPRESSES.

I.- SUPORT A L'OCUPACIÓ EN COOPERATIVES I S.A.L.

Les subvencions en aquestes empreses es concedeixen per:

1. Assistència tècnica. Contractació de directors generals, gerents, tècnics o altres modalitats.
2. Subvenció financera: Subvenció de fins a 6 punts de l'interès del préstec acordat amb una entitat bancària que hagi subscrit conveni amb el Ministeri de Treball.
3. Subvenció per renda de subsistència: Subvencions fins a 500.000pts. Per desocupats que adquireixin la condició de soci d'una cooperativa o s.a.l.
4. Ajudes excepcionals: Per cooperatives de treball associat de nova creació constituïdes per joves menors de 25 anys. Cooperatives d'ensenyament previ conveni amb el MEC.
5. Subvencions per a la formació i el foment del cooperativisme i l'economia social.

II.- PROMOCIÓ DE L'OCUPACIÓ AUTÒNOMA.

- Subvenció financera i renda de subsistència en les mateixes condicions abans esmentades. Es essencial no haver-se donat d'alta com autònom abans de sol·licitar la subvenció.

III.- INTEGRACIÓ LABORAL DE MINUSVALIDS EN CENTRES ESPECIALS D'OCUPACIÓ I TREBALL AUTÒNOM.

1. Subvencions per accions que ajudin a posar en marxa projectes generadors d'ocupació o de caràcter innovador.
2. Subvencions pel manteniment de llocs de feina.
3. " per constituir-se com a treballadors autònoms.

NECROLOGIQUES

Maria - Asunción Arcas Palmer, morí el passat dia 3 de febrer a l'edat de 96 anys. Encara que no era de Sant Joan, des de fa uns anys, residia en el nostre poble. Descansi en pau la difunta i rebin el nostre condol els seus familiars.

Mateu Gayà Company (Marsal), va morir el passat dia 4 de febrer a l'edat de 84 anys. Mateu Marsal era viudo. Va estar casat amb Catalina Oliver Bauzá (Polla). Descansi en pau el difunt i rebin el nostre condol la seva germana Catalina i altres familiars.

Margalida Morey Jaume (Rubertera), morí el passat dia 4 de febrer a l'edat de 59 anys. La malaltia i la mort va arribar per a Margalida Rubertera essent ella relativament jove. L'afecta i l'estima de que gaudien Margalida i el seu marit Gabriel Bauzá (Capallet) es feu patent el vespre del funeral que s'oficià a l'església parroquial de Sant Joan, per la nombrosa assistència de gent vinguda de fora i de Sant Joan que s'uní al dolor d'aquesta família. Rebin el nostre condol el seu marit Gabriel, el fill Joan, la filla política, net i l'altre família.

JOAN BARCELÓ, Regidor de Cultura de Manacor

L'any passat, al menjador del centre parroquial de Porreres, es reuniren a dinar el director de normalització lingüística, Joan Barceló, amb el regidor delegat de Cultura de Porreres, Jaume Gil. Barceló volia vendre a Gil el pla pilot de normalització lingüística, dissenyat pel seu departament per als ajuntaments. Mesos després, es capgiraren les tornes i Jaume Gil és director general de política lingüística, mentre que Joan Barceló és el regidor de Manacor, delegat de Cultura. Ara, Gil ha d'aplicar el pla de Barceló a totes les Illes, i Barceló ha de dur a terme el pla que Gil heretà d'ell mateix. Així que, amb la col·laboració de l'Escola de Mallorquí, Barceló treballa en la tasca de normalitzar, lingüísticament, Manacor, amb els rotulats dels carrers, els topònims, el mercat i en tot allò que pugui ser susceptible de ser normalitzat. Santjoaner de soca-rel, Barceló, que fou batle del seu poble, pensa que aquell temps ja no tornarà i creu que, de no canviar gaire les coses, no li costarà gaire tornar a la pissarra de l'escola quan arribi el moment. Ara, emperò, malgrat tot, se sent molt feliç.

Ara ha d'aplicar el Pla Pilot de Normalització

Lingüística que ell dissenyà quan era director general del Govern.

- **I, que passa, amic meu?**
- Ja ho veu, em pegaren una puntada de peu i ara em dedic a fer normalització a Manacor. I ho faig molt a gust, li ho puc ben assegurar. Fer gestió cultural és quelcom que m'interessa i, a més, a Manacor, hi ha un equip de feina integrat per gent molt entusiasta i eficaç. Treballam amb satisfacció perquè ens adonam que tenim moltes possibilitats.
- **I del vostre tan proper passat com a responsable de la normalització lingüística del Govern Soler?**
- - Home, en tenc un gran record i encara n'hi ha que ens diuen soleristes, per més que del solerisme ja no queda gairebé res. Del meu pas, només queda el Pla Pilot de Normalització Lingüística que jo intentaré dur a terme, el màxim possible, a Manacor. Pel que fa al partit, estic a l'espera d'esdeveniments a Ciutat. A Manacor es presentaran quatre llistes i jo no faré part de cap. Però a Ciutat ha de canviar qualche cosa, per més que ja mai més no serà igual. Així que treball a Manacor amb il·lusió perquè hi ha molta feina per fer però, això sí, no gens fàcil perquè aquesta de la normalització és una tasca que du moltes dificultats.

Jacint Planas (Diari de Balears, 30-01-97)

"Ja tenim enllestides totes les versions de la Balanguera"

Joan Company és el director de la Coral Universitària de les Illes Balears, una coral que a més compleix aquest any els 20 anys de vida. Però a més el seu director forma part de la comissió que s'ha encarregat d'adaptar musicalment la lletra de La Balanguera.

- **S'han acabat de fer totes les versions musical de l'himne de Mallorca?**
- Sí, precisament aquest dies ens hem de reunir la comissió per parlar-ne.
- **Quines versions se n'han fet?**
- La versió per a orquestra simfònica a càrrec d'Antoni Parera; la versió per a banda que l'ha adaptada Pascual Martínez; la versió per a xeremier a càrrec de Pep Toni Rubio i la ja coneguda versió coral per part del Pare Francesc.
- **Pel que respecta als 20 anys de la Coral Universitària, són moltes les activitats que teniu programades?**
- Sí, pel respecta únicament a concerts tenim preparada una ampla programació: un concert extraordinari de Haendel juntament amb l'Orquestra Simfònica de Balears; un concert de Mozart a l'Auditori dirigit pel català Salvador Mas. I pel maig el prestigiós britànic Trevor Pinnock dirigit la Coral.

J.F. Palma (Diari de Balears, 30-01-97)

DEDICAT A LA DIRECCIÓ I REDACCIÓ DE DAMUNT DAMUNT

No m'agrada el presumir
passar per lo que no som
i no flastom, 'tu el món
ja estic cansat de sofrir
estic fart de repetir
les coses així com són
però mirau per on
un altre pic m'ho fan dir

No sé per quines raons
me feis tants de desbarats
de deixar-me mutilats
els meus versos o cançons
amb aqueixes condicions
ja són ben justificats
que tots ja n'estam cansats
que mos toqueu els collons.

Jo sé cert que estau cansats
jo som es primer que ho sent
que surtin tan malament
ses cançons, els meus glosats,
hi ha massa desbarats
passats incorrectament
no vull que pensi la gent
que he perdut ses facultats.

Tenc per mi que mos passam
publicant tantes cançons
hem pres unes messions
i des lectors abusam
perquè no consideram
que les tocam es murtons
i davant aqueixes raons
mirem si mos concentram.

Gabriel Company (Forner Boveta)

ES VAIXELL SE VA ENFONSANT

Estrangers i Alemanys
es faran Mallorca seva
van aficant son viarany
tant si és meva com si és teva.

Ara amb el Carles Moyà
demà amb Cala Ratjada
l'Alemanys safalcarà
sa nostra Roqueta aimada.

S'estenen per tot arreu
amb cases noves o velles
agafa-ho com volgueu
en tot posen esgrelles.

Al Trenc han d'edificar
un Hospital per ventura
per qüestió seva agafà
duros als malalts en cura.

Sa nostra llengua estimada
crec que la perdrem de llista
quan la vegem esborrada
Ai! Quina vida més trista.

En que ho canti en Tomeu Penya
Catalans i mallorquins
ho desbarata i espenya
i tot bitxo s'afica endins.

Alerta, alerta hem d'anar
amb tanta de gent externa
on ens voldran destronar
i vius amb el qui governa.

Bàrbara Mates Sastre

CONVERSA AMB CATI ROIG BAUZÀ

Encara que les costi acceptar-ho, el fet de la igualtat de la dona - inclòs la seva superioritat en molts de casos - és patent dins la nostra societat.

Cati Roig Bauzà (de Son Buraixó), filla d'una família d'agricultors, és un exemple de voluntat, de lluita personal per superar-se i al mateix temps que la dona d'avui està capacitada per estat al front de llocs i tasques de responsabilitat, tot i això compaginant-ho amb els deures familiars. Deixem que sigui ella qui ens ho expliqui durant l'entrevista.

- On estudiares Cati?
- A Manacor. Vaig estudiar administració.
- Nom de l'empresa on treballes?
- Jumbo Tours.
- Abans d'ingressar a Jumbo Tours havies treballat a una altra banda?
- Abans d'acabar els estudis ja tenia feina... Una de les primeres feines va ser la de corresponsal - delegada local de la Caixa Rural de Sant Joan.
- De quan ençà treballes a Jumbo Tours?
- Des de l'any 1981
- Càrrec que ocupes?
- Des de 1990 som cap del Departament d'Excursions.
- Amb què consisteix la teva feina?
- Essencialment en fer agradable l'estància a Mallorca dels nostres clients amb els programes que les oferim, les nostres excursions, les sortides tan de dia com de nit, sempre adequats als seus gusts i si es tracta d'un grup familiar amb infants, incloure la visita al parc aquàtic, etc.
- Quins són els vostres millors clients?
- Els anglesos i els italians, encara que en vénen de qualsevol part del món.
- Com aconseguíu tenir els clients contents?
- Organitzam còctels de benvinguda, on explicam els nostres programes, itineraris, ...
- Algunes vegades les coses no surten així com voldríeu?
- Més d'una vegada. Però el més important és evitar el descontent del client, cuidar la imatge, tenir sempre preparada una alternativa. Si és precís oferir al client una cosa gratuïta.
- Jumbo Tours és una agència molt important?

- La central de Jumbo Tours és a Palma, però tenim oficines obertes a Menorca, Benidorm, Barcelona, París, etc.

- Tu també tens responsabilitats damunt les sucursals?

- La meua feina m'obliga a viatjar amb bastant freqüència per incentivar aquestes oficines, analitzar resultats, etc.

- Algunes vegades deus viatjar com a turista?

- Sí, he viatjat quasi per tota la península i Canàries. També he visitat Praga, Bremen, Alemanya, Tunísia, ... Cada any solem sortir.

- Això t'ajuda estar al dia?

- El que també ajuda són els cursos de reciclatge: Ordinadors, idiomes, ...

- Quines altres feines o responsabilitats tens?

- Asistesc a les reunions d'AVIBA (L'Associació d'Agències de Viatges de Balears).

- Tens altres persones a les teves ordres per desenvolupar la teua tasca?

- Tenc cinc persones que col·laboren directament. Indirectament els col·laboradors són moltíssims.

- Fa uns moments m'has dit que teniu clients de tot el món...

- Treballam molt amb el Tour operador italià ALPITOUR, però amb Flying Colours tenim a més italians, anglesos, francesos, russos, xecs, finlandesos, ...

- Cati, et queda temps per dedicar-lo a la família?

- Naturalment que sí! Però estic localitzable les 24 hores del dia. En que siguis una assalariada has d'estimar la feina, l'empresa igual que si fos teu.

- Una darrera pregunta, què se necessita, Cati, per ocupar un càrrec i un lloc de responsabilitat com el que ocupes tu?

- Precisament això: Responsabilitat, tenir iniciativa, aportar noves idees, ... en definitiva, saber vendre els nostres programes - excursions.

La resposta de Cati ha estat segura. Sintetitzo el seu caràcter. Decididament Cati Roig forma part del grup que anomenam "Dones del segle XXI".

Gràcies per la teua informació.

Miquel Florit Huguet

CONVERSA AMB ANTÒNIA GOMIS

S'ha dit i repetit que la fe mou muntanyes i que la grandesa de l'amor maternal es capaç dels majors sacrificis. Si l'embaràs és una etapa o camí que durant el 9 mesos prepara a la futura mare; l'adopció d'un infant es converteix moltes vegades en una llarga carrera d'obstacles que exigeixen una capacitat de sacrifici i una il·lusió major que en l'embaràs físic.

D'aquesta lluita, constància i il·lusió ens ha parlat Antònia Gomis Bonet, esposa de Bartomeu Payeras, que des de fa unes setmanes són els pares de la nina Maria Antònia, una nineta procedent de Rússia.

- Quan va ser que tu i en Tomeu prenguéreu la decisió d'adoptar un infant?

- Crec que la gran majoria de matrimonis tenen la il·lusió, més prest o més tard, de tenir fills. En Tomeu i jo dúiem bastants d'anys de casats... i després d'intentar-ho i vent que els fills no arribaven, ara fa uns sis anys, ens plantejarem adoptar-ne un.

- Per què volíeu precisament un infant procedent de Rússia?

- En un principi no ens havíem plantejat que fos de Rússia. El que si teníem clar és que volíem que fos com nosaltres, que quan fos major no se sentís estrany, desplaçat, observat, objecta del comentari o la curiositat malsana de la gent, es a dir víctima del racisme.

- Quines varen esser les primeres passes que

donareu?

- Informar-nos a través del Servei de la Família i Menors de la Comunitat Autònoma.

- El primer viatge que féreu a Rússia va esser un viatge turístic o un viatge d'exploració?

- El primer viatge partírem el dia 21 de setembre (anys 1996) i la nostre estada a Rússia fou de 8 dies.

- Durant el primer viatge, ja vàreu veure la que seria la vostra filla?

- Durant el primer viatge ens convidaren a visitar un orfanat on hi havia infants que estaven disponibles per a l'adopció. Uns amics nostres adoptaren un nin preciós, ros i d'ulls color cel. En Tomeu i jo no anàvem allà amb idees capritxoses. Teníem ben clar i desitjàvem amb tot el nostre cor un infant, fos nin o nina, fos ros o bru (moren). La sort o la providència feu que ens fixàssim amb una nineta grassona, que, oh gran casualitat!, físicament se semblava bastant a n'en Tomeu. Nosaltres estàvem parlant el mallorquí o el castellà però la Directora de l'orfanat pareix que endevinà els nostres pensaments i agafant la nina la posà en els nostres braços. Allò va esser decisiu. Va esser la Providència o la casualitat, el que vulguis dir-li. Nosaltres no triarem, la posaren en els nostres braços,.... va parèixer que era la nina la que ens triava a nosaltres.

- Quan féreu el segon viatge?

- El segon viatge partírem el 14 de desembre i

tornarem el 23 de desembre, dos dies abans de Nadal.

- Com vàreu viure aquests quasi tres mesos d'espera?

- Varen esser tres mesos molt llargs, de gran ansietat, amb una gran angunia davant la inseguretat de si ja no la trobariem, de si la nina hauria estat adoptada per una família russa, que sempre tenen preferència sobre els estrangers.

- Com són els orfanats de Rússia?

- Rússia és pobre i això es nota en totes parts i en els orfanats, però no hi ha misèria ni se donen condicions infrahumanes o de maltractaments, com es va veure sobre els orfanats de la Xina. L'Estat

protegeix als nins dels orfanats fins als 18 anys.

- Hi ha molts d'orfes a Rússia?

- Es difícil explicar-ho. Algunes famílies entreguen els infants als orfanats. L'Estat té un "banc de dades". Si els pares visiten l'infant internat a l'orfanat, s'interessen per ell, queda en suspens sis mesos la possibilitat d'adoptar aquell infant. Es una mena de "retracto" a favor dels pares naturals. Passats sis mesos si no hi ha hagut una altra visita dels pares naturals, aquells infant torna a estar disponible per a l'adopció.

- Per Sant Joan s'ha repetit molt un comentari: "Aquesta nineta ha duita molta sort d'anar a parar amb una família (benestant) com la de Son Baró". Antònia creus que ha estat així?

- Els qui hem duita molta sort som nosaltres. Na Maria Antònia ha canviat les nostres vides. La sort ha estat nostra. És ver que Rússia és un país molt distint d'aquí. Allà les condicions de vida són bastant més dures.

- Com per exemple?

- Mira, a Ekaterinburgo, l'hotel on estàvem era un edifici antiquat, quasi ruïnós, dels temps de la guerra. Tants d'anys de la dictadura comunista han deixat seqüeles, han marcat la gent i encara que avui hi hagi més llibertats la gent està trista,... encara té por. Aquesta tristesa se respira pel carrer,... els edificis... La vida és duríssima, les distàncies són enormes i les condicions

climatològiques contribueixen a fer la vida més dura.

- Com ens veuen als espanyols?

- Per el que pogut constatar dels espanyols se dubta que siguin persones idònies per les adopcions. En canvi els americans són molt ben acollits i tenen tota classe de facilitats.

- Una pregunta un poc "dura" Antònia: a Rússia venen els nins?

- Déu ni do! Els nins són donats en adopció, sense que es pagui res. El que hi ha és una burocràcia molt lenta i per altre banda Rússia no està dins el Tractat de la Haya en matèria d'adopcions i d'aquí moltes dificultats,... que afegit a que la estada

allà és molt cara, així com el viatge, tot fa que una adopció arriba a constar bastants de doblers, però quan es desitja un fill tot això són petiteses. I si realment vols l'infant se superen aquestes dificultats.

- Sempre hi ha tantes traves burocràtiques en el moment d'una adopció?

- Les autoritats russes estudien tota la documentació que aporten els futurs pares adoptius, paràgraf per paràgraf. La tramitació queda paralitzada per el més mínim motiu,... "silenci administratiu",... i un tornar a començar. En certa manera és un procés més dolorós que molts d'embarassos.

- De quina zona de la gran Rússia procedeix la petita Maria Antònia?

- D'una zona dels Monts Urals, a tres hores de vol de Moscou. Se ens va dir que la gent d'aquell país té un tarannà pacífic i bondadós paregut al caràcter mallorquí.

Fins aquí el que ens ha contat Antònia Gomis.

Tots els qui han vist a la petita Maria Antònia Payeras Gomis, coincideixen en assegurar que aquesta nineta que el passat 24 de gener complí el primer any, és una nina encantadora, somrient i agraïda, un autèntic regal del cel per en Tomeu i n'Antònia. La seva arribada ens ha fet un poc més feliços a tots. Enhorabona!

Miquel Florit Huguet

CONVERSA AMB BÀRBARA OLIVER

Durant les passades festes de Nadal, passà uns dies amb la família, Bàrbara Oliver Mates (de casa Perruquera), que viu a Irlanda. Perquè ens contestàs les seves vivències i experiències tinguérem amb ella la següent conversa:

- On vius, a Irlanda del Nord o del Sud?

- Visc a Irlanda del Sud, a Cork, un port natural on el "Saint Patrick", patró d'Irlanda, hi va iniciar una comunitat cristiana en el segle XVII i que ara és una ciutat de 400.000 habitants.

- Pels qui estan fluixos en geografia, quina diferència hi ha entre una Irlanda i l'altra?

- Irlanda està dividida en dues, El Nord i el Sud. Al Sud la gent es catòlica i és la part que conec. El que més m'impresionà al principi fou l'amabilitat de la gent, el ritme de vida tranquil, la bellesa del paisatge, la gran quantitat de carreteres petites que sembla que no van enlloc, que es condueix per l'esquerra, que fan foc amb carbó mineral i vegetal, qui hi ha molts d'ocells, especialment corbs.

També me va sorprendre trobar un país totalment diferent a Anglaterra, a pesar de la seva proximitat geogràfica, tres hores de camí en Ferry.

Fa 400 anys l'armada espanyola va ajudar els irlandesos a lluitar contra la invasió anglesa i a l'Oest de Cork diuen que hi ha molta descendència d'espanyols. Per això, potser, els espanyols són benvinguts allà.

Tot el que sé del Nord és que la gent és protestant, que les coses són més barates perquè és un lloc lliure d'imposts, com Andorra, i continuament estan intentant arribar a un acord per firmar la pau entre el govern Irlandès i Anglès per acabar amb el problema del IRA i la

independència del país. No en parlen gaire d'això al Sud.

- Es parla anglès o un altra idioma o dialecte?

- Igual que Escòcia i a Gales, Irlanda és un país de tradició celta i l'idioma que es parlava antigament era el celta. Amb la influència, el celta s'ha perdut bastant i l'idioma oficial és l'anglès però el gaèlic encara es parla a zones de l'Oest, també és obligatori a les escoles i a un canal de la televisió es parla només el celta. És un idioma antic i polític.

- Des de quan vius allà?

- Fa deu anys que visc a Cork.

- Quin és el teu treball?

- He fet varies coses. Entre d'altres he treballat durant cinc anys a un centre de salut on s'ensenyava ioga, es venien productes de dietètica i fan classes de relaxació. Aquests temes m'interessen i durant aquest temps me vaig diplomar en psicoteràpia, nutrició, massatge i medicina holística preventiva.

Durant els darrers sis anys he ensenyat espanyol a tres acadèmies i a l'oficina "d'empleo" que dona classes gratuïtes i he fet traduccions per dues agències de Cork. Durant quatre anys he fet traduccions i interpretacions per Consell Comarcal de Cork i l'oficina de turisme, amb qui he treballat a Cork, Manchester, Barcelona i Brussel·les.

- Com va ésser l'anar a Irlanda?

- Hi vaig anar de vacances però me vaig trobar un senyor, Dr. Tony Quinn, que havia estat a Sant Joan anys enrera per aprofitar el clima i la fruita tan bona que tenim a Sant Joan. La gran qualitat humana d'aquest home me va impressionar molt i va fer que m'interessés en tots els aspectes de millor personal que he esmentat abans, així que vaig decidir quedar-me una temporada que s'ha convertit en 10 anys!.

El clima és molt diferent del nostre?

- Sempre hi plou, me pareix que són devers 200 dies a l'any. Els dies són molt més curts que aquí a l'hivern i molt més llargs a l'estiu, (fa claror des de les 4,30 de la matinada fins a les 10 del vespre). No hi fa gaire neu i tampoc un fred extrem, però

la humitat, el verd, la boira, la brusquina, els llacs, els rius, dones a Irlanda un aspecte molt místic.

- El problema polític és visible? Ira, etc.?

- Potser al Nord es vegi més, al Sud la gent viu molt tranquil·la.

- Com passes el temps quan has acabat la teva feina?

- Tinc molts de passatemps. A Irlanda degut al mal temps les activitats se solen fer a llocs tancats. A mi m'agrada anar a la piscina a nedar i me falten uns quants mesos per treure'm el cinturó negre de Tae-Kuondo, (fa quatre anys que el practic), a l'estiu cuid el jardí vaig d'excursió amb els amics. També anam al cine o a sopar. De tant en quant hi ha qualche festa i ballam i feim les dues. Toc un poc la guitarra i el fobiol mallorquí i treballs esporàdics de cal·ligrafia per una impremta. També camin una hora cada dia i vaig dues hores per setmana a classes de relaxació. M'agraden els idiomes i mir qualche llibre quan en tinc ganes.

- Com és el menjar d'allà?

- Allà es fa el "dinner" que és un sopar, devers les 6 o les 7 del vespre, que normalment sol esser de patates, carn o peix i verdures. El mig dia se sol dinar aviadet i fluixet perquè la jornada és de 9 a 5 i la gent té poc temps per dinar, i el berenar és com l'anglès, i mengen ous frits i xuia i beuen te, però jo no m'hi acostumat mai a fer això. Plats típics d'allà són el salmó fresc, l'estufat irlandès, la xuia prima amb col i els "scones" (panets dolços amb panses). Llavors hi ha el cafè irlandès i la cervesa, que la gent en beu bastant.

- Com és la gent?

- Simpàtica. Són illencs com nosaltres i s'els hi nota la història del país, la influència anglesa, l'emigració, tot ha ajudat a formar un caràcter tímid, solidari, però molt amistós. Irlanda només té 3.000.000 d'habitants.

- És palpable l'enfrontament entre catòlics i protes-

tants?

- No, la gent viu i deixa viure, i sembla que no tenen gaire ganes de recordar conflictes del passat.

- Com és el paisatge irlandès?

- El paisatge irlandès és fantàstic i molt verjo. Els llacs, rius i muntanyes no estan tocats de mans. Els boscos estan poblats de roures, oms, avets, i "rododendros", una espècie de baladres de tots colors.

- Hi ha espanyols residint allà?

- Sí, hi viuen cinc o sis famílies espanyoles a Cork, els darrers anys venen molts d'estudiants. L'any passat vingueren 5.000 estudiants espanyols a estudiar l'anglès.

- Canviant de tema. Dins la teva família han demostrat la seva vena poètica. Tu mateixa has escrit poesia en prosa i en vers. Tens temps per escriure? Quina és la teva producció?

- Només escric poesies quan escric a la tia Bàrbara perquè és com m'entenc millor amb ella. Apart d'això no escric.

- Abans de sortir de Mallorca on havies treballat?

- La darrera feina que vaig fer a Mallorca fou la de recepcionista a l'hotel Son Vida a Palma.

- Havies viatjat o coneixes altres països?

- Sí, havia viatjat per Europa i vaig viure un hivern a Tenerife.

- Que és el que més t'agrada d'allà?

- Els amics i el paisatge.

- Que és el que més enyores de Mallorca, de Sant Joan?

- Mumare.

Gràcies Bàrbara!

Miquel Florit Huguet

PRESENTACIÓ

Bon vespre a tothom, com a coordinador de la col·lecció La Guerra Civil a Mallorca, poble a poble, he de presentar breument avui vespre la col·lecció en la qual s'emmarca el llibre sobre La Guerra Civil a Sant Joan. Cacics i repressors, que és el segon volum d'aquesta col·lecció i del qual som autor.

Aprofitant la commemoració del seixantè aniversari, el juliol de 1996, de l'inici del conflicte bèl·lic, Edicions Documenta Balear S.A. considerarà necessari iniciar una col·lecció de llibres sobre la Guerra Civil a Mallorca, poble a poble. De resultes d'això es preveu que cada municipi de l'illa tenguí la seva monografia respectiva. D'altra banda, l'obra té un consell assessor, integrat pels historiadors Miquel Duran Pastor, Josep Massot Muntaner, Sebastià Serra Busquets, Gregori Mir Mayol, David Ginard Féron i Antoni Nadal Soler.

La Col·lecció és citada per Edicions Documenta Balear i la Universitat de les Illes Balears -UIB-, amb col·laboració del Institut d'Estudis Balearics i la Associació de Premsa Forana de Mallorca. A més, els llibres s'adrecen a lectors especialitzats en el tema, al públic en general que estigui interessat per la història contemporània de Mallorca, i aquelles persones amb ganes de conèixer el que va succeir al seu municipi anys enrere.

Com autor de l'obra que avui es presenta, he de dir que es tracta d'un llibre d'història, de la història recent del nostre poble i que analitza un dels episodis més importants i a l'hora més tràgics de la història contemporània.

Com a llibre d'història contemporània, a més de les fonts documentals, les de tipus oral han estat bàsiques. I d'això voldria parlar ara.

Documentalment les fonts del llibre estan acotades: hi ha els arxius (encara que poden haver estat expurgats o poden sortir nous fons

documentals, sobretot particulars). L'historiador s'acosta als documents, els treballa i n'extreu la informació que creu rellevant per a l'anàlisi històrica. Però que ningú cregui que els papers expliquen tota la història, ni de bon tros!

Per això mateix i per complementar i completar l'anàlisi i l'estudi, l'historiador ha de recórrer a les fonts orals. Però, aquestes fonts tenen alguns problemes, que s'accentuen en el tema de la Guerra Civil pel seu caràcter, aïhora, apassionat i tràgic.

És feina de l'historiador porgar amb un bon garbell totes les informacions orals que li arriben: ha de contrastar els fets, ha de defugir les visions

particulars i partidistes, els apassionaments i les actituds ressentides d'alguns entrevistats. Fins i tot, fets corroborats per un grapat de persones poden resultar esser una mentida o una distorsió que ha anat creixent com una bolla de neu.

Es tracta d'un llibre d'història i no vol esser de cap manera una narració de "sang i fetge". Per això mateix, algú trobarà que hi manquen certs detalls i esdeveniments, la majoria dels quals poden tenir la categoria d'anècdotes i no afectar, en cap cas, l'anàlisi històrica.

Hi ha anècdotes o determinats detalls que no són recollits en el llibre i això ha estat ben a posta: a l'historiador, li han d'interessar els fets, els comportaments, les estratègies i les seves diferents formes... Part de les anècdotes, la majoria referents al tema, tant de l'opressió com de la repressió, no tenen prou entitat - o diguem-ne rellevància històrica - com per afectar l'anàlisi global.

Des de el punt de vista humà, és ben evident que són importantíssims, però precisament per això i per la proximitat temporal de la guerra, pens que és aconsellable no incorporar-los en aquesta edició del llibre.

Això no vol dir que no tenguí recollits la major part d'aquests esdeveniments que, directament o indirectament, afecten o marquen persones o famílies de la vila (i no s'ha d'oblidar mai que els hereus no en tenen la culpa) i que són presents en la memòria col·lectiva

de bona part dels santjoaners, sobretot el més grans.

Per exemple, tenc ben recollit, pas a pas, el que va passar amb les infermeres republicanes que quedaren a terra en el reembarcament de les tropes del capità Bayo. Aquestes dones foren violades i després assassinades a Porreres. També he arreplegat les diferents versions i els noms dels protagonistes de l'assassinat del mestre Josep Lliteres; les amenaces, els passeigs nocturns i l'anada de falangistes a cercar algun republicà a casa seva; les dosis obligades d'oli de ricí...

Però no voldria fer la sensació que el tema de la Guerra Civil és únicament el capítol de repressió, sinó també hi ha molts d'altres aspectes, tant polítics, com socials i econòmics,

que podreu comprovar si llegiu el llibre. Vull dir, però, que la publicació d'aquesta investigació no dona per tancat, per a mi i per a altres persones, el tema de la Guerra Civil a Sant Joan.

A més, el llibre es obert a crítiques - esper que sempre siguin constructives -, a noves aportacions tant documentals com sobretot orals que puguin ajudar a completar-lo encara més i esper que d'aquí a uns quants anys, em puguem fer una edició escara més exhaustiva i, fins i tot, incorporar-hi alguns aspectes amb més detall sobre la repressió.

Per acabar, voldria assenyalar que la intenció prioritària ha estat aconseguir la màxima objectivitat i, si el llibre no acontenta aquelles persones extremades - tant de l'esquerra com de la dreta -, és senyal que m'he acostat al meu propòsit i això em satisfà.

Moltes gràcies.

Arnau Company i Mates

L'AJUNTAMENT DE SANT JOAN

Vos convida a la

**VI FIRA ARTESANAL, INDUSTRIAL, AGRÍCOLA I RAMADERA
DEL QUART DIUMENGE**

***Diumenge, 9 de Març
Sant Joan***

*Si estau interessats en exposar en el recinte podeu telefonar a
l'Ajuntament de Sant Joan*

*Telèfon 526003
El lloc és gratuït*

CULTURA POPULAR

Les IV Jornades de Cultura Popular, organitzades per entitats i particulars, i subvencionades per diferents institucions, varen tenir com escenari el teatre municipal de Manacor, els dies 1 i 2 de febrer, amb assistència de 300 persones, entre les qui hi havia una representació santjoanera.

Com a principal protagonista figurà Mossèn Antoni Maria Alcover i les rondalles, que ocuparen ponència i comunicacions del primer dia. El diumenge, segon dia de les jornades, va tenir com objectius a discutir, les danses tradicionals, Cossiers, Cavallets, Àguiles, Sant Joan Pelós, i altres de menys protagonisme i tradició popular.

A la cloenda es presentares les conclusions:

- a) La reivindicació d'una llei per la conservació de la cultura popular.
- b) Que el Parlament de les illes balears aprovi una llei per protegir el patrimoni cultural.
- c) Que es convoquin les V Jornades.

Contestant a aquest desig, el Rector de la U.I.B. Llorenç Huguet, va oferir el campus universitari per la celebració de les properes jornades, i la col·laboració de la Universitat per l'organització.

Presentà l'acte el santjoaner i Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Manacor, Joan Barceló Mates.

Carles Costa Salom

MALLORQUÍ O CATALÀ?

Tenia raó Don Francesc de Borja i Moll quan deia "en totes les llengües existeixen el puristes, els no tant puristes i els anarquistes".

S'altre dia vaig quedar astorat quan vaig sentir una persona, que aparentava tenir molta cultura, i assegurava que a Mallorca es parla el mallorquí, que això de la llengua catalana és cosa dels nacionalistes d'avui.

Jo no entenc de filologia ni de lèxic, ni de res de tot això, però repassant el que deien els nostres avantpassats crec que queden bastant clares les nostres arrels lingüístiques. Pos uns exemples: "A bon gat comanes el formatge", "Gat escaldat d'aigua freda tem".

Ara aquí deim moix i a la Catalunya conserven el gat. Els nostres padrins escombraven el forn abans d'enfornar, ara agranam. A Catalunya no tenen graneres empren escombres. Aquí tenim una maravilla a Catalunya és una meravella, però fa cinquanta o més anys es meravellaven de les coses aquí també.

És evident que per molt que comparem, sempre hi trobarem diferències, però és que sense sortir de ca nostra n'hi ha, sinó aquí està l'exemple: "pèsols, pitxos, xitxeros i estireguessons", ho deim tot a una mateixa cosa i això és en bon mallorquí.

Un altre exemple "Toni Ferriol, Guillem des Sord, Joana Aïna de Sa Bastida, Catalina Maolina, Miquel Pericàs", no hi ha cap cognom (mal nom) igual i tots eren germans. Tenc entès que és així.

Tornant a lo de la llengua si mallorquí o català, Maria Antònia Salvà, ho esbrina així de clar quan diu: "Salut oh llengua rica en harmonies, que en la maror has sortejat l'escull del desafecte greu, beneita sies, llengua de l'alt en Jaume i Ramon Llull".

A. B.

AGRAÏMENT DE TOMEU I ANTÒNIA

**A qui dedicaren poesies a sa nostra filla
i a tot el poble en general**

Ses cançons que vāreu fer
donen gran goig de llegir
i amb això vos volem dir
que quedaren bastant be
i si en res mos heu de master
mandau que us volem servir.

Ses gràcies volem donar
a tots els santjoaners
parents, amics i els demés
que tant bé es varen portar
si heu master sa nostra ma
per lo que sia o un poc més
estarem sempre después
en lo que volgueu mandar.

ESCOLTAR I DEIXAR PARLAR

No ni ha prou amb tota l'aigua d'un safareig per omplir l'insignificant petitesa d'un bòtil si el tenim amb so tap posat. A vegades ens envoltam de tal quantitat de subtils arguments, buits de contingut, plens de fredor, exhausts de tendresa, amb pretensió de científics, equilibrats, metòdics, sensats, atapeïts d'hipocresia i farcits per l'egoisme. Ho feim pel nostre bé i el dels demés, és el que pensam. Un munt d'equivocades raons ens indueixen a reproduir a la perfecció la imatge del bòtil. Mai no hi entrarà una petita gota d'aigua si no llevam el tap com tampoc correm el perill d'haver de corregir les nostres desviacions ideològiques si tenim els ulls i les orelles tapades.

Saber escoltar i deixar parlar són dues coses difícils, i més quan creim que no se ens ha d'ensenyar res o preveim que ens pot comprometre el que se dirà. Sembla que la por, eterna companya del home, serveix de moderador i l'empram a vegades per retallar la llibertat del qui vol xerrar.

A la presentació del llibre "Sant Joan, cacics i repressors", a més del que vaig sentir, hagués agraït sentir un trocet de l'altra història, la que no diuen els llibres i quasi segur mai se escriurà. És la història del poble planer, de la gent senzilla, la dels desproveïts d'ambicions polítiques, la que recorda unes vivències, la dels qui voldrien oblidar, la que coneix uns fets que tots hem sentit narrar. Històries que sembla saben barrejar a la perfecció els conceptes de crònica i faula, relat i conte, narració de fets reals del passat i novel·la, tal és el seu esgarriós contingut. Aquestes fonts no serveixen per nodrir els historiadors seriosos, no hi ha documents, molts dels testimonis ja no hi són i sempre es pot pensar que les seves contarelles són tendencioses. És molt difícil entendre que és passar fam a qui sempre ha

menjat o té el gavatx ple; el qui té feina pensa que el qui no en té és perquè no en vol fer; el qui no coneix la malaltia no entendrà mai a un malalt; el poderós no coneix els símptomes de la debilitat i de la servitud.

Possiblement mai arribem a rompre l'antic i llarg silenci de la humanitat, de la gent que no creu en frases solemnes, de gent que lluita amb la boca closa, dels qui són conscients que abans de néixer ja eren els perdedors. Aquests se'n aniran a la tomba i enterraran els seu secret, moriran igual que han viscut, dins l'anonimat, sense deixar constància del seu pensament ni de la seva vida.

Un dels assistents intentà obrir el tema sobre la persona de Guillem Gayà "Mazeno", amb qui afirmava havia mantingut una amistat personal, apel·là als 60 anys que ens separaven de la guerra civil, per dir que ja no calia tenir por. A la sortida em deia en força decepció que era prou evident que encara avui no era adient treure a la llum certs temes, que la gent seguia parlant en veu baixa a conseqüència de la por. Algú també comentava que a Sant Joan en "Franco" encara no havia mort.

Haurà volgut l'autor del llibre deixar constància de la seva labor de síntesi i del seu pensament damunt la portada del llibre?

Una vegada més desitjaria que la gent pogués dir les coses tal com són, com ella les veu, com un les ha viscudes, el que pensa o com li agradaria que fossin. Entenc la por de la gent perquè també a mi moltes vegades m'ha fet companyia.

Les arrels del meus dubtes alimenten la meva certesa, la meva capacitat somniadora en fa transcriure aquests pensaments que aportà el full informatiu del Col·legi Son Juny, n.14, gener 1997.

"Si creus que el somris té més força que les armes,
Si creus que el fet de ser diferent és una riquesa i no un perill,
Si penses que ets tu qui ha de donar el primer pas en lloc de l'altre,
Si l'esguard d'un infant és encara capaç desarmar-te,
LLAVORS VINDRÀ LA PAU !
Si ets capaç de donar el teu temps gratuïtament,
Si saps acceptar que els altres t'ajudin,
Si comparteixes el teu pa tot afegint-hi un bocí del teu cor,
Si et resisteixes a donar la culpa de tot als altres,
LLAVORS VINDRÀ LA PAU!
Si penses que l'enuig és signe de debilitat més que de força,
Si rebutges la idea que ets indispensable,
Si pots sentir alegria amb la joia del teu veí,
Si creus que la pau és possible,
LLAVORS VINDRÀ LA PAU!"

Guillem Morlà

 ES COMPLEIXEN 50 DE LA DARRERA VETLADA HISTORICO LITERARI.

El passat 20 de gener es compliren 50 anys de la darrera vetlada històrico literari. Unes diades, en la festa de Sant Sebastià i que el poble batià com a "festa de ses trenyines". Així amb un bon ambient patriòtic i un afany de reserca del passat, dins els anys quaranta, es vam recopilar un bon cabal de la nostra història que publicaren en el llibre "Documenta".

L'inici d'aquest moviment cultural arranca en el maig de 1941 quant l'Ajuntament presidit per Francesc Oliver i Oliver dels Calderers, acordà la creació del "Ier. Certàmen Històrico-Literario", per el 20 de gener de 1942, Festa del segon Patró de la vila el martir Sant Sebastià. Aquesta diada revestir molta d'importancia en els anys 42 al 47.

Començava la festa al matí amb l'ofici solemne, amb un sermó ben adient i històric. Llavors al capvespre arribaven les autoritats provincials i les mes prestigioses personalitats del món de la cultura illenca. A la nit i al Teatre Centre Catòlic tenien lloc les vetlades literaris, durant les que eren entregats els premis dels Certàmens. Al mateix temps que es donava compta dels estudis i de les investigacions històriques fetes durant l'any, per esser transcrits llavors a "Documenta". Foren aquestes, unes vetlades d'un acentuat caire patriòtic. Començaven amb el cant del himne a la Verge de Consolació i acabaven cantant l'himne a la vila de Sant Joan, tots dos del mestre Josep Rosselló. La parte musical en els intermedis fou interpretada en el piano per les senyoretes de la localitat Francisca Matas y Catalina Bardissa.

Els Certàmens abarcaren diferents temes i matèries, així en el de 1947 foren premiats els treballs damunt: "Devoció de nostra vila al Màrtir Sant Sebastià", autor Margarita Bauzá Andreu. "Maneres cristianes en el llenguatge del nostre poble per expressar temporades de l'any.", autor P. Rafel Ginard. "Cançons camperoles", autor el mateix P. Ginard. "Poesia al fundador de Sant Joan". Autor Miguel Gayá Sitjar. "Carrer Belisario". Autor Francisca Juan Bauzá i "Sant Joan, terra d'alls i cebes". Autor Miquel Fuster. En aquesta vetlada va ser lletgit el treball d'investigació del Llicenciat en Història Jaime Lladó Ferragut damunt "La rebelión de los forenses contra los ciudadanos en el término de Sant Joan". Aquets és la darrera publicació que inclou "Documenta".

Amb un ambient tan afavoridor de la cultura i la història, el 22 d'abril de 1945, un grup de santjoaners va estrenar al Teatre Centre Catòlic, l'obra dramàtica en vers del poeta Guillem Colom, "Cecilia de Solanda", tretra d'un pasatge del llibre "Forenses y Ciudadanos" de Quadrado. El personatge central de Cecilia, fou interpretat per Catalina Mas Font.

També en la diada del 20 de gener de 1946, fou beneïda la primera pedra d'un monument que es pesava aixecar al Rey Jaume II fundador de la villa, a la plaça del Gral. Franco (avui Joan Carles I). Aquest projecte fou encomenat al arquitecte provincial Carlos Garau.

Com a prova del prestigi d'aquestes festes direm que en aquesta de homenatge al Rei Jaume II hi foren presents: El Capità General de les Balears Carles Asensio Cabanillas, el Governador Civil José M. Pardo Suárez, el Vicari General Joan Rotger, que representava al Bisbe, el President de la Diputació Provincial Fernando Blanes, el batle de Palma Joan Coll Fuster i els batles de les altres viles fundades per el Rei Jaume l'any 1300, endemés d'un bon grup de personalitats del món de la cultura illenca. També donà solemnitat a la festa, la Banda de Musica Santa Cecilia de Porreres de la que era el director, el santjoaner Guillem Bauzá (Poll). Per contrapunt fou un dia un tant ploquer.

Totes aquestes festes que serviren per a profundir dins la nostra història, es veren interrompudes el 20 de gener de 1947 ara fa per tant cinquanta anys i foren en gran part degudes a l'esperit inquiet i valent d'una gent enyorada del seu poble encapsalats per Francesc Oliver Oliver i pel capellà Ramón Gayá Galmes, que aleshores era l'arxiver bibliotecari del ajuntament de Sant Joan. Tots els que visqueren d'aprop aquelles festes, coincidiran en que foren ben sonades.

PER LA VILA I FORA DE LA VILA

ABANS I DESPRÉS DEL MOVIMENT

Supòs que ha estat la lectura del llibre "Sant Joan, cacics i repressors" el detonant que ha tornat despertar en mi la curiositat. Han ressorgit records de les velles històries de repressió. Brutalitat i primitivisme duits a terme per escamots de la vila anant a fer ràtzies a altres indrets de l'illa després del devuit de juliol del 36.

Viure a un poble petit té el avantatge que tothom es coneix. Pràcticament no hi ha secrets, tot s'arriba a saber. Però té el greu inconvenient que algunes informacions es tergiversen; d'altres, se n'amaguen dades, i s'hi afegeixen components, o actuen els poders fàctics i esdevenen tabú.

Han passat més de dues generacions i encara hi ha fets que difícilment es poden nomenar pel seu nom; o bé són mals d'explicar, ja que tota informació obtinguda surt de converses efectuades encara en veu baixa.

Però si volem conèixer les nostres arrels més profundes, saber de la saba d'on han xuclat les generacions actuals, no queda més remei que investigar el passat. Intentar reconstruir la realitat sociocultural que envoltava Sant Joan el primer terç del segle XX, amb les classes socials i l'estructura de la població d'aquell temps és fonamental per entendre millor el present.

Encara hi ha moltes qüestions de les quals ningú n'ha donat resposta satisfactòria ni completa. I segurament ningú mai en doni cap.

Quin tipus de subtils enfrontaments ideològics mantingueren els mestres Lliteres i Petro o el metge Soler amb les classes dominants del poble?

De quina força i suport moral s'alimentaren bergantells d'una vintena d'anys (evidentment quasi cap formava part del grup social dominant) per anar a cometre atrocitats a altres pobles?

Molts diran: és que hi havia situació de guerra civil i això fa que la gent actuï d'una altra manera. Pot ser, però segur que tenien el suport de molta gent benestant de la vila.

No deixa d'esser patètic, horripilant i a la vegada curiós que uns joves santjoaners anassin a matar el mestre de la seva infantesa a la llunyana localitat de Son Servera, quan ja feia més de dos anys que no exercia a la nostra vila.

Que de buides paraules assedegades de venjança degueren sortir de les agres boques durant l'hora llarga de camí d'anada i quantes d'autolloança pel que havien fet, en el de tornada!

Les autoritats illenques havien donat ordre de liquidar-lo?

Si així era, perquè no executaren l'ordre els organismes repressors d'aquell municipi?

O fou particular decisió dels santjoaners? I si va ser així deçà, quina classe d'odi en contra havia sembrat aquest mestre dins el poble que induí a cometre tal

barbaritat?

És vera que Sant Joan fou un lloc en que la virulència repressiva no arribà al clímax d'altres indrets (i probablement s'ha d'agrair a persones concretes). Però a certs escamots falangistes locals s'hi ajuntaren, a més de les circumstàncies pròpies de l'època, una sèrie d'individus amb una personalitat psicòtica especial (mescla de tosquedat, primitivisme, ignorància, depravació, força bruta, decadència,... de gent de poble d'un temps) que afavorí la transformació del grup en el terror de la comarca: S'anava a matar el qui primer trobaven, igual que anar a tirar al gall, o anar a matar una guàtlera.

I mentrestant, que hi deia la gent del poble al respecte? Segurament callaven per por a represàlies.

Però, perquè callaven els poderosos de tots els estaments socials existents aleshores, davant violacions i escuixaments de tendres vides innocents?

Els senyors de la repressió, davant la pèrdua de poder, llargament acumulat durant generacions, enfront l'empenta de les noves ideologies (personificades en alguns mestres, el metge, jornalers, menestrals,...) tenien por; poca visió del futur que s'acostava i dels canvis socials que esdevindrien. I després va passar el que va passar.

En un procés lent però irreversible, les cases senyorials de vila anaren tancant les portes una a una, i tot allò que havien iniciat durant l'època daurada (fàbriques, farineres, cimenteres,...) de principis de segle, anà caient en degeneració pròpia d'un poble decadent. I Sant Joan entra en una dinàmica que el dugué a ésser així com és: el morbo havia empestat l'ambient.

Si molts dels motius de repressió no foren exclusivament polítics, quines històries casolanes rutilaven pel nostre poble abans del moviment?

Per les informacions disponibles es pot deduir que els joves estaven dividits i a l'hora enfrontats (de fet no és massa difícil que a un poble petit i per qualsevol trivialitat sorgeixin dos bàndols). Els que es posaren de part dels poderosos veren la possibilitat d'exercir accions de prepotència fàcil contra l'enemic comú. Sortiren a llum uns dels instints bàsics i profunds de l'espècie humana: eliminar el contrari, i a la vegada ésser jutge i executor de la sentència.

De fet s'ho devien tenir ben cregut. Fa devers dos anys em passejava tranquil·lament per un dels nombrosos i poc transitats camins amagats de la nostra pobra foravila, lluny de tot indici de civilització. Al cap d'una estona em vaig témer que n'hi havia un, mig amagadot darrera una mata. De fet el que feia era vigilar-me. Segurament encara pensa (seixanta anys després) que és un dels encarregats de mantenir l'ordre establert.

Joan Morey Company

“Tres quarts d'hora amb una puta”

Havia anat a casa de la Teresa, ens havíem topat a la botiga i m'havia convidat a prendre cafè a casa seva, una vegada que hagués dinat.

Ens trobàvem asseguts un enfront de l'altre dins el petit i acollidor saló de na Teresa. La tarda transcorria per a mi dins la més absoluta i agradable pauta de la serenitat i de la calma. Entre la Teresa i jo s'interposava una tauleta de vidre, baixa i allargada. Damunt, remiradament col·locats, hi havia els estris i les pastes pel cerimoniós ritu del cafè. Fins que hem arribat a aquell moment. El moment en què traspassava el portal una al·lota d'uns vint-i-cinc anys, amb la seva cabellera llarga, amollada i rossa, un ros tenyit cridaner i vulgar. Els seus ulls cel, clars i petits, enfonsats dins dues conques mascarades d'un impossible negre acaparador. Els seus llavis tintats de roig pàl·lid. Un cos esvelt i abrinat, que amb moviments acompassats s'anava acostant per donar-me dues besades mentre la Teresa feia les pertinents presentacions. No he pogut aguantar l'espurneig de la seva mirada, fitera i profunda i amb el meu esguard esquívol he correspost a la seva salutació.

Amb la senzilla naturalitat d'una persona madura i lliure, s'ha assegut a l'altra banda de la taula. Encara record la presentació que d'ella n'ha fet la Teresa: “Es diu Marta, la seva professió es difícil d'entendre, molt més difícil d'acceptar i gairebé impossible de suportar”. Era suficient perquè jo m'adonés de quina era la vida de na Marta.

Marta fumava, fumava sense parar. Fumava i parlava nerviosa, expressiva, captivadora. Quasi bé la meua atenció s'abocava a una acollidora, silenciosa i respectuosa escolta. El temps anava passant sense que es produís cap esclat per donar pas al silenci.

“Déu es va errar amb mi - deia la Marta -. Així com jo visc no és vida. Te jur que tot això que tu imagines és un turment per a mi. Un turment cruel i inhumà. Jo no cerc el sexe, lluny de necessitar-lo em fa fàstic. Com desig trobar uns braços d'home que m'estrenyin, unes mans que m'acaronin, uns llavis que em besin, una veu amorosida, un pit que m'encobeeixi, unes orelles que m'escoltin, un cor que me compregui, una

miqueta d'amor...! Però no, els homes van directes a treure el seu profit, a descarregar la seva maniàtica obsessió libidinosa. Me repugnen fins a la repulsió oiosa de tot el meu cos”.

La veu de Marta vibrava sincera i esgarriosa. El fum de les seves cigarretes i les de la Teresa anaven enfosquint l'estança. Els meus ulls s'enfonsaven dins la tristesa, avergonyit de ser home, de pertànyer a la mateixa raça dels clients de la Marta. He intentat amagar la meua pena escudant-me darrera la cortina de fum que em cobria.

“Jo no necessito el llit per res, - continuava dient la Marta -. Ho suport perquè sé que és l'única moneda que accepta l'home per un moment d'enganyosa tendresa. Després m'envaeix el rebuig de mi mateixa. Voldria morir-me. Acabar amb aquesta absurda paròdia de vida com és la meua lenta i soterrada mort de cada dia. De vegades em capfic dins la melangia narcòtica i malaltissa. Altres el foc de la malícia encén altra volta la carbonissa de la meua obstinació. Les dones com a raboses geloses em claven les seves mirades venjatives. Els homes m'assetgen per tot lloc i tot hora, com animals en zel. Jo em trobo enmig de la salvatge espècie humana com si fos la dona dolenta, la que està marcada, la predestinada de sempre, la que es mou entre una barreja d'odi, venjança, ràbia, impotència i la necessitat de seguir vivint.”

Marta s'ha aixecat sobtadament, sense esperar resposta. Ella mai espera resposta, sap que ningú té resposta per ella. Tampoc espera una paraula, ja no creu en les paraules. S'ha acomiadat i amb la imatge dels ulls acaroadors de na Marta he quedat semblat a la cadira, mut, baldat, impotent.

Supòs que, si digués als qui necessiten “els serveis” de na Marta, o de qualsevol home o dona, per “descarregar la seva maniàtica obsessió libidinosa” que utilitzin el primer animallet dels que hi ha al corral, vos semblaria una bestiesa. Potser fos un acte més intel·ligent i noble que no pas el enfonsar i destrossar una vida humana.

Guillem Morlà

Festa des Pa i es Peix 1997 Quart Diumenge

PROGRAMA

Divendres, 7 de març

A les 20,30 h.

En el Saló d'Actes de l'Ajuntament

Presentació del llibre
«CROQUIS ARTANENCS»
del P. Rafel Ginard Bauçà

Edició patrocinada per l'Ajuntament d'Artà.

Organitzat pel Col·lectiu Teranyines.

Intervendran Jaume Giscafè que a cuidat de
l'edició i Francesc Moll, editor.

Dissabte, 8 de març

A les 18,30 h.

A la Casa de Cultura

**Obertura Exposició de
Fotos dels Betlems**

que varen participar en el
VI Concurs de Betlems per Nadal.

Exposició dels dibuixos fets pels nins de
l'escola de Son Juny amb motiu de
confeccionar el Cartell de la Fira

*L'Exposició estarà oberta fins
diumenge a les 20,00 h.*

A les 21,30 h.

A la Casa de Cultura,
el grup «*La Prima*» de Sineu obrirà la
III Mostra de Teatre 1997 amb l'obra
«TRES PARES PER EN TOTO»

Romiatge al Santuari de
Ntra. Sra. de Consolació
Sant Joan

Diumenge, 9 de març

A les 10,00 h.

Ofrena de flors a la Mare de Déu
Al Santuari de Consolació amb el lema:
«Cada família una flor».

A les 10,30 h.

Missa Concelebrada
Amb sermó a càrrec de Josep Estelrich i Costa pvr.
A la sortida: **Ball de bot a l'esplanada**
Amollada de coloms
per l'Associació Columbòfila de Sant Joan.

A les 12,00 h.

Inauguració per les autoritats, de la
VI FIRA ARTESANAL, INDUSTRIAL, AGRÍCOLA
I RAMADERA DEL QUART DIUMENGE
La fira estarà oberta al públic tot el dia.

A les 15,30 h.

Cercavila,
per la *Banda de Música de Montuïri*
dirigida per Pere Miralles,
i tot seguit concert a l'esplanda del Santuari.
A l'entremig, proclamació dels veredictes del
Certamen escolar i del XXV Certamen
Poètic Verge de Consolació.
Lectura de Poemes i entrega de premis.

A les 20,30 h.

Ball de Saló devall el Campanar amb
l'orquestra «**Los Javaloyas**»
Patrocinan Bar Fiol i Bar Can Tronca

*Servei de panades per commemorar la diada en el
Recinte de la Fira i en el Santuari.*

• F I N S A L 1 5 D ' A B R I L 1 9 9 7 •

PATROCINEN:

**Consell Insular
de Mallorca**

Comissió de Benestar Social
Comissió de Medi Ambient i Ordenació
del Territori

"SA NOSTRA"

ORGANITZA:

PIME
BALEARS

FUNDACIÓ
"DEIXALLES"

REPARTIRÀ ENTRE CÀRITAS I AMADIP
10 PESSETES
PER CADA LLAUNA BUIDA QUE TU ENS PORTIS

a "DEIXALLES", Camí de Salard, 63 - Palma, de dilluns a divendres, de 9 h. a 13 h. i de 16 h. a 19 h.

IMPORTANT: Les llaunes han de ser, necessàriament, de begudes

C O L · L A B O R E N

TIRME

arpalalu

